

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Égész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 fél évre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A kataszter.

Zombor, tulus 28.

(Cs.) Sok más nyavalyával egyetemben a katasztert is a Bach-korszak hozta a magyar nép nyakára. Ahogy kigondolta a „német“, úgy elméletben és papiroson igazságos és méltányos bázisa lehetett volna ez a kataszter, népies nyelven lankaszter (össön belé a ménkü!), a földadó kipurciózásának szegényre-gazdagra egyformán; de ahogy a gyakorlatban végrehajtották a Bach-huszárok, utánuk az alkotmányos magyar fináncminiszterek huszárjai is 1850. óta már háromszor, valóságos átokká vált a szegény nép nyakán. A kataszter ugyanis voltaképp az a rengeteg nagy léniázott könyv lenne, a mibe a fináncminiszterek kiküldött becslobiztosainak, népies nyelven a földkóstolóknak (szintén össön beléjük a ménkü!), igazságos szemle és becslés után be kellett von vezetniök minden gazda földbeli szegénységének a területét és évi tiszta „hozamát“. Ennek a nagy könyvnek aztán neki estek a fináncdirekciók s adatai után kivetették a földadót kire-kire, a tiszta jövedelem 25 százalékában.

Látnivaló, hogy ha becsületesen készültek volna ezek a kataszteri birtokívek, vagyis ha a földkóstoló urak a föld minémiségének,

tehát hozamképességének osztályait a valóságához hiven huzzták volna rá minden határ minden darab földjére, — akkor a kataszteri tiszta jövedelem után kirótt földadó igazságosan nyomta volna a szegényt, a gazdagot egyaránt. Ám mit csináltak ezek a himpellér földkóstolók igen sok helyen? A gazdag emberek földjét (már tudriüllik ahol megkenték a dülőbe vivő kocsijuk kerekét) a valóságosan alul becsülték, a prima klaszszisu nagybirtokot beirták szekundának s ezzel a kataszteri tiszta jövedelmét a valódinál felére csappantották a gazdagok földjeinek. Mivel azonban a földadó minden határra nézve kontingentálva, vagyis egy összegben megállapítva volt, melynél kevesebbel a fiskus be nem érte, az ármányos földkóstolók az ilyen manipulációk miatt megkevesbült földadóösszeg minuszát úgy hozták ki, hogy a szegény emberek földjét, kiknek kenegetésre nem futotta a bugyillárisuk, a valóságtól eltérőleg egy osztálylyal feljebb becsülték, lankaszterizálták. A paraszt sivár földje így jutott sok helytt az első osztályba, míg a nagygazda dus televénye a felét se fizető második klasszsziba. Égbekiáltó gagságok történtek ily manipulációk révén Kárpátoktól az Adriáig, mind a szegény ember bőrére, nyuzására. Magam is,

pénzügyi fogalmazó koromból, számtalan esetet láttam, ahol az ármentesítés után is hasznavehetetlen ártérnek szerepelt több ezer holdas latifundium s alig fizetett adót, mely után pedig makai gazdák száz pengő forintot fizetettek évi haszonbérül hagyma alá a nevető tulajdonosoknak, aki ily sikerülten kóstoltatta föl a földjét a Wekerle-huszárokkal.

Számba se lehet venni a tömérdek javeszékelő panasz, ami országszerte felhangzott évtizedeken át a „lankaszter“ ily gyalázatos népnuzásai s fölháborító igaztalanságai miatt. Persze, mind a megcsalt nép keserőségeiből. Nagybirtokos egyetlen egy se lamentált soha. Ez mind meg volt elégedve avval a lankaszterrel. Hogy a ménkü csapjon bele! — mondotta ellenben mindenütt rája a nép. A gazdasági gépvigéceken kívül nem is volt a paraszt jobban elkeseredve senki istenfia ellen, mint ahogy el volt keseredve a földkóstolók ellen.

A sok lamentációt végre meg kellett hallania a kormánynak is. Az adótörvények novellájában gondoskodott az igazságtalanul dühöngő földadó igazságosabb kirovásáról is. Elrendelte az új kataszteri becslési fölvételeket, vagyis az eddigi csaláson alapult földhaszonbecslések kiigazítását. Kinevezett erre

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

A feloldatlan hetes hangzat.

Pozsonyi Máté ismert zeneköltő; vaszorgalmu; sokat ír; az is megtörténik, hogy azt, amit egyik művével nyer, elveszti a másikkal; nem elsőrangú, de nem is utolsó; szellemes társalgó; jó kedélyű; élcei kiapadhatatlanok. Ezért a fővárosi körökben örömezt tesznek erőszakot egy-egy műve hallásakor ébredt ásitási hajlamon, csak hogy utóbbi szép tulajdonait élvezhessék.

Ámbár nem vagyunk elvrokonok, meg szoktuk egymást látogatni. Ilyenkor aztán rendszerint makacsul vitatkozunk; a szót nem nagyon válogatjuk s nyelvünk finom, darabos, udvarias, goromba, kétértelmű,

egyenes, csipkedő, dorongoló; de legyen bármilyen, mindig kézzszorítással válunk el a vizszontlátásig.

Nemrég voltam nála látogatóban. Fogadni mertem volna, hogy szobájában mindent oly állapotban találok, mint volt egy pár hét előtt. Ugy is találtam. Pár hét előtt a zongorája oly poros volt, hogy tréfából az ujjammal a fedelére kótáztam Liszt miséjéből a „glória“ első ütemét. Most is egész sértetlenül állott s csak ujjabb porrétegek tették homályosabbá. Így minden tárgy a szoba uráig, ki éppen úgy íróasztala mellett görnyedezett, mint pár hét előtt s egy már kész zenemű hátára nagy kerek betűkkel írta e címet:

A feloldatlan hetes hangzat.
 Zenekép zongorára.

— Ez mégis sok! — szóltam a cim-

lapra pillantva, mialatt kezét szoritottunk. — Mióta lett oly nagy ellensége a zeneműkereskedőknek?

— Én? — S Pozsonyi barátom rám bámult.

— Mint látom, egy ujjabb zeneköltémennyel gazdagította irodalmunkat, mely valószínűleg egy zeneműkereskedésben fog megjelenni?

— Tegyük hozzá: némely avatlan kritikus boszantására, ki — hogy Voltaire szávaival éljek — maga semmit sem tud teremteni és csak a mások művein rágódik. Jó emberkém, e mű önnek kemény dió lesz.

— Melyet nagy bajjal feltörve, férgesnek fogok találni.

— Hagyjuk most a tréfát. E művem egészen eltér a slendriántól; merész zene,

HONI GYÁRTMÁNYU
szalma- és nemezkalapok, nyakkendők, nap- és esőernyők, keztyűk, kefeárúk, utazó kosarak, villanyos csillárok olcsó áron.

GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA
ZOMBOR, KOSSUTH-U.
A KÜLÖNLEGESSÉGI
TŐZSDE ME ETT.

a célra épp a napokban száznál több új „földkóstoló” is, akik már ma holnap be szállongják az országot s noteszbe veszik a gazdák sérelmeit, kívánságait, óhajait az új becsülés böcsületessége irányában. Megkönnyítendő ez urak munkáját, a miniszter községenként is felhívta az országot, hogy a kataszteri kiigazítás iránt a maga javaslatát minden falu küldje be hozzá. Ennek a beküldésnek július 1-én jár le az utolsó terminusa. Valamiként fel lesznek jogositva a gazdák egyenként is, hogy a kiigazításoknál ott a helyszínén is kiki, aki érdekelt, megjelenhessenek, megjegyzéseit és panaszait megtehesse, miket mind köteles lézsen a „földkóstoló” ur, valamint a nagytörvény kiküldött bírāja protokollumba venni.

Nohát ott legyen ám minden gazda és nyissa ki a száját, hogy nyoma legyen a kiigazítási eljárásnál minden sérelemnek, minden igaztalansági helyzet ellen való felszólalásnak. Aki nyögét-baját most majd elő nem adja, hát magára vessen: úgy marad a „lankasztere”, ahogy eddig volt, — igazságtalanul, a valónál és méltányosnál súlyosabban megporciózva földadóval.

Az új törvény a kataszteri tiszta jövedelem eddigi 25%-os adójáról 20%-ra, tehát teljes 5%-kal lesz állította a földadót. A finanszminiszter biztosan számít arra s igaza is van, hogy ez 5%-nyi kevesebbet megtérül azon a réven, hogy az eddig hamissággal kevesebbet fizető urasági birtokok az új kataszteri kiigazítások révén igazságosan, tehát a mainál több földadóval lesznek megróva. Így hát az 5%-os engedés mellett is bejön a 74 millióban kontingentált földadó bevétele. A gazdák legyenek résen, hogy csakugyan azok a földadó-kulcsot eddig megcsaló nagybirtokok szolgáltatassák be ezt az 5%-ot, ne pedig megint a szegény kisember földjére sózzák ki ezt az 5%-ot is azok az ármányos földkóstolók!

Egy hecckáplán.

Erről a finom gyümölcskéről már olvashattak a megyében, akiről most ismét megemlékezünk. Azt írták róla, hogy „nem is valaki” és ebben igaza volt annak, aki róla azt írta, mert ember ennyire féktelen nem lehet, mint ez a nekidühödött hecckáplán.

No, de térjünk a tárgyra és mondjunk el sorjában minden cikornya nélkül úgy a dolgot, amint azt ez az emberi mivoltából kivetkezett „szentelt” alak megcselekedte és amint őt „megcselekedték.”

Kerényen az utcanevek megállapításánál a községi képviselőtestület többek között az egyik utcát Kossuth Lajos-ról határozta elnevezni. Ez ellen az ott garázdálkodó Raile Károly agitációt kezdett és azzal az indoklással, hogy „elég annyit mondani Kossuthról, hogy lutheránus és a németek ellensége volt” és keresztülvitte, hogy a jó németek, megmaszlagosított aggyal egy későbbi gyűlésen a saját határozatukat megváltoztatták és lett a főutcájukból „Kirchengasse.”

Akadtt azonban tisztességes ember, aki ezt a határozatot megfélebbezte és meg is semmisítették.

A szeretet szirtje, a hecckáplán azonban nem nyugszik. Tombol, féktelenkedik és örjögő dühében képtelenebbnél képtelenebb dolgokat követ el, úgy hogy azokban az egyszerű, de becsületes és tisztességtudó németnyelvű magyar lelkekben az undor és elkeseredés napról-napra növekszik és ott állanak, hogy katolikus hitükben is megrendüljenek, mert hát lehetetlennek tartják, hogy a Krisztus szolgálja ilyenek elkövetésére is képes legyen, mint amilyeneket ez a felkent dühögő elkövet abban a községben, melynek népe ősidőktől fogva a rendszeretet, a pontosság, az egymástisztelés és szorgalom mintaképei voltak.

Ez a Raile mindent és mindenkit, aki nem a Népszövetség szekerét tölja, megvadult állat módjára felöklelni akar és minden nemtelen eszközzel ennek a vizsályt teremtő szövetség érdekében agitál és mint ilyen az iskolásgyermek zsenge lelkét, ártatlan kedélyét sem átálja megrontani azáltal, hogy nemtelen agitációnak eszközévé alacsonyítja.

Arra kötelezi az iskolásgyermeket, akiknek a krisztusi szeretetet volna hivatása hirdetni és a zsenge fogékony keblükbe az emberszeretet érzelmét csepegtetni, hogy egy-egy koronát hozzanak szüleiktől a Népszövetség javára, mi ha nem sikerül némely gyermeknek, nemcsak csufnévvel illeti, de sőt arra is vetemedik, hogy azt az ártatlan gyermeket úgy elveri, hogy testisértést is követ el rajta. Aki nem hoz koronát, annak „Hanikli” a neve. Az illető gyermek szülőjének köszöntését az utcán azzal utasítja vissza, hogy nincs szükségem a maga köszönésére, maga nem az én emberem.

Igazi krisztusi erények, melyek ezt a reverendissimét ékesítik és amelyeket a szent Népszövetség nevében a nép érdekében kifejezésre is juttat, kigunyolván a népet, végig vervén az ártatlan gyermekesereget, akikről Krisztus egész más fogalmakat táplált.

No, de ez nem minden. Csinál ez a kényszerzubbonyba való alak épületesebb dolgokat is.

Mindennapos nála az utcai verekedés. Ott pofozkodik a templom előtt a falu legényeivel, mialatt csendes társa, a plébános, a szent és legszentebb miséket celebrálja.

De ilyen esetei egyikében ugyancsak megjárta. Mert amíg Walter János és Tuffer nevű legények magukon hagyták száradni a szent pofonokat, melyeket a szentatyától mise alatt az utcán kaptak, addig egy harmadik legény, Keller István úgy vágta pofon a felszentelt koponyát, hogy az csuhástól behempergett az utca piszokjába a hivek nagy gaudiumára és a csendőrség közbotrány okozása miatt kénytelen volt közbelépni és a tényvázlatot beküldeni feljelentés kapcsán a járásbíróshoz.

Nemde épületes kis dolog? Hogy épülhetnek e jeles cselekedetek nyomán a jó kerényiek?

Nemsokára tárgyalásra kerül az ügy a bíróságnál és ott lesz nemcsak Kerény népe, hanem az egész környék is, mert általános a megbotránkozás ennek az embernek a ténykedése felett.

A kerényiek legnagyobb része alig várja ennek az ügynek a tárgyalását, mert csak így remélik, hogy megszabadulnak attól a paptól,

humoreszk, melyben a főlé az, hogy hetes hangzat a vége, azaz nincs bevégezve.

— Mondjuk inkább: egy zenei szörny, melynek hallására a megboldogult öreg maestrok és kritikusok még egyszer meghalnának.

— Persze, mert a kritikus, szegény, csak kritikus és Voltaire szerint . . .

— Ki volt nagyobb kritikus, mint Voltaire?

— Legnagyobb kritikus, köztapasztalás szerint, az, ki legkevesebbet ért a dologhoz, mint . . .

— Mint például én . . . nemde?

— Megváltónk erre így felelt volna: „te mondád”.

— Ám legyen; elismerem, ha ön indokolni tudja minden izléssel és logikával dacoló eljárását, hogy e művét hetes hangzaton végezte.

— Ön így beszél, mert a képes zenére nincs semmi érzéke. Czopfos szabályok engem korlátoznak; de a logika ellen sem vétettem; mert maga az esemény is, melyet zeneileg

festek, épp úgy félbeszakadt, mint e mű a hetes hangzaton.

E szavak hosszas vitára adtak alkalmat, Pozsonyi barátom egész hévvel bizonyította a képes zene képességét, én képtelenségét. Ingerültek, türelmetlenek voltunk; veszekedésnek is megjárta volna. Végre fáradtan hallgattunk el, szánó mosolylyal tekintve egymásra s újra meggyújtva szivarunkat.

— Tudja mit, polgártárs? — így kezdém rövid szünet után, mialatt „A feloldatlan hetes hangzat”-nak címzett műben lapozgattam.

— Nos?

— Hát . . .

— Hátnak dereka is van.

— Hát ne vitatkozzunk többé e tárgy fölött; ön a hit, én a logika fegyverével harcolok . . .

— Semmi logika, hanem makacsság körömszakadtáig. A hit egyébiránt tudáson alapul s ha ön tudná az eseményeket, melyek a feloldatlan hetes hangzat alapjául szolgálnak, hinné is, hogy e mű teljesen jogosult.

— Halljuk hát a programot; ki tudja,

vajjon nem leszek-e általa csakugyan igazhívő.

E fölhívásra Pozsonyi barátom rövid kalandot beszélt el, melyet — amennyire emlékezetemtől kitelik — hiven közlök az olvasóval.

*

Két éve lehet már, éppen „Szent János bogarai” című művemem dolgoztam, (melyet ön oly vandal kezekkel lerántott), mikor a posta levelet hozott. Mielőtt azonban tovább mondanám, előre kijelentem, hogy hely- és névtitkaim fognak maradni. Elég hozzá, leteszem a tollat, melyből csak úgy özönlöttek János bogarai s a felöltőn csinos külsejű levélre bámulok. Mindjárt a hátiratról gyanítottam, hogy női kéz írta. Nem csalódtam. A levél tartalma körülbelül az volt, hogy írója magányban él; sokat foglalkozik zenével; olvassa a divatlapokat; ezekben oly sok szépet és jót olvasott rólam, hogy összes műveimet megrendelte, tanulmányozni kezdte s annyira el lett tőlük ragadtatva, hogy kötelességének véli e köszönő és üdvözlő sorok írását, mit annyival bátrabban tesz, mert meg van győződve, hogy oly művész, mint

aki miatt most kénytelenek a templomot is kerülni.

A szentatya pedig értesülvén arról, hogy a már egyszer kiporolt reverendáját, ahol csak érik, újból és újból kiporolják, nem mer az utcán még mutatkozni sem.

Ez ennek a reverendás botránykőnek a legújabb fotografiája, mely élethű felvétel utján készült.

Csak tovább így óh! szent Népszövetség. Folytasd megkezdett művedet, befejezésül majd megteszi felkent szolgálóiddal ez a jó, türelmes nép azt, hogy a lelkiundortól fel-dühödve, Krisztus példájára korbácsot ragad és a lelketlen kufárokat úgy kiveri majd a templomból, hogy hirmondó sem marad.

A nép lelkiismeretét lenyügözni, szivét, eszét, lelkét megtorlatlanul megmételyezni, bilincsekbe verni nem lehet. **Os—Tor.**

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXXII. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann**

Nándor és fia könyv- és könyom-dájába küldendők.

én, fölülmelkedett minden hétköznapi elő-
itéleten s nem ad e szokatlan lépésnek bal-
magyarázatot.

Ez őszinte nyilatkozaton sokkal inkább
örvendtem, mintha a meddő és mások művein
élő kritikuskok fölmagasztaltak volna. Különö-
sen eszembe jutott ön, drága barátom, kinek
műveim iránti gyöngédsége ismeretes.

De volt még a levélben valami. Ugyanis
ismeretlenem nem tudván eligazodni egyik
művemben bizonyos összhangosításon, tuda-
kolta: vajjon sajtóhiba-e az vagy szándéko-
san csináltam-e úgy?

Kettős okom lévén válaszolni, először
is meleg szavakkal köszöntem meg a műveim
iránt tanusított érdeklődést, mely újabb erőt
ad a rögzös pá'yán, hol hidegséggel, előítéle-
tekkal, sok mindennel kell küzdeni, s hol
jutalom helyett mindenütt avatlan kritikuskok
ólálkodnak. A sajtóhibára megjegyeztem, hogy
az nem sajtóhiba, hanem egy szándékosan
csinált hetes hangzat, melyet gyakran kell
játszani s csak addig hangzik szokatlanul,
mig nem szoktunk hozzá.

(Vége köv.)

H I R E K .

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. Matievich Dezső szabadkai járásbírói joggyakornokot az adonyi járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgató Sztolisits Sándor zombori lakost a zentai m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká kinevezte.

Athelyezés. Fernbach Károly főispán Simon János tb. szolgabíró a palánkai járási szolgabírói hivataltól további szolgálat-tételre a topolyai járási szolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Térzene az Erzsébet-ligetben. Szerdán, június 30-án este 6 órától 8-ig az Erzsébet-ligetben térzene lesz Sipos Ferkó és Sárközy Kálmán egyesített zenekarának közreműködésével. Térzene alatt a ligeti padokon ülőhely egyszeri használatra személyenként 6 fillér. Belépődíj nincs.

Kinevezés. A temesvári posta- és táviratigazgatóság Angyalbándi állomáson postaügynökséget állított fel s annak vezetésével Kovács Aladár állomásfőnököt bizta meg.

Athelyezés. Fernbach Károly főispán Hoffmann Sebestyén szolgabíró a közszolgálat érdekében az újvidéki járási szolgabírói hivataltól a kulai, — dr. Brestyánszky Miklós újonnan megválasztott szolgabíró pedig a vármegye központjából a zombori járási szolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Vrabely Istvánt, a Bács-Bodrog vármegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót a nórádmegyei tanfelügyelőséghez szolgálat-tételre rendelte.

Galamblovészet. A bácsmegyei galamblovő egyesület vasárnap, azaz e hó 27-én kezdte meg három napra terjedő versenyét. Az első napon a tavaszi nagy díjért versenyeztek jeles lövőkink, kik közül az első díjat legifj. Szemző István, a másodikat Lallosevits István és a harmadikat báró Rajasich Vladó nyerte el. A versenyek eredményéről részletes tudósításunkat lapunk legközelebbi száma fogja közölni.

A bajai pályaudvar kibőví-tése. Baja város törvényhatósági bizottsága a mult napokban közgyűlést tartott, amelyen felolvasták Kossuth Ferencnek, a törvényhatósághoz a bajai pályaudvar kibővítésére és a baja—szabadkai vonalon vasuti felüljáró építésére irányuló kérelmére vonatkozó leiratát. A miniszter a kérelmet pénzügyi okokból és mert Baja a dunai áthidalás folytán pusztán átfutó középállomás lesz, ezidőszerint nem teljesítheti, kijelentvén, hogy majdan a baja—bezdáni, baja—kiskörösi és baja—dunapataji vonalak küszöbön lévő kiépítésével a város régi sürgetéseire vissza fog térni. Rajk képviselő indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a város fenti kérelmeit a hidnak öszszel leendő vasuti forgalomba helyezésékor megismétlik.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán Werner Hugó zombori járási szolgabíró tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki.

A vonatok éjjeli jelzése. A kereskedelemügyi miniszter a vonatok éjjeli jelzésére fontos újítást tartalmazó rendeletet bocsátott ki. Az éjnek idején haladó vonatokat ugyanis eddig a lokomotivon elhelyezett két vörös lámpás jelölte. A miniszter rendelkezése szerint a vonatokat július elsejétől a lokomotiv homlokán elhelyezett két fehér lámpással fogják megjelölni. A fehérvilágítású lámpás messzehatása több, háromszor nagyobb a vörösfényűnél, minek következtében a lokomotiv előtt levő pályarészt nagyobb terjedelemben és hatásosabban világítja meg s így egyrészt emeli a forgalom biztonságát, másrészt egyszerűsíti jelzői eszközök kezelését. A rendelet július első napján lép életbe, egyelőre próbaképpen.

Céllövészet. A m. k. esendőrség zombori szakasza: a zombori, az apatini s a hódási járás összes legénysége a napokban tartotta meg a zombori katonai lövöldén szokásos évi céllövészetét.

Nyilvános nyugtázás, köszönet és elszámolás.

Folyó hó 8-án megtartott gyermekmajálisra adakoztak a következők: (Folyt. és vége.) Major József 1 kor., Pletikoszits Sándor 50 fil., N. N. 50 fil., N. N. 1 kor., dr. Csernyus Pál 2 kor., N. N. 2 kor., Bárczi Iván 2 kor., Proll 1 kor., Travnyik Béla 80 fil., Magyary Pál 1 kor., N. N. 40 fil., N. N. 20 fil., N. N. 20 fil., N. N. 30 fil., Albrecht 40 fil., dr. Raniszávyevits 1 kor., N. N. 40 fil., N. N. 20 fil., N. N. 80 fil., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., Cselyuszká Márton 50 fil., N. N. 2 kor., Bácsmegyei Agrár Takpt. r. t. 10 kor., Schön Adolf cég 1 kor., N. N. 1 kor., Rácz Soma 1 kor., dr. Ferencsik Lajos 1 kor., Kovács 1 kor., dr. Kohlmann Dezső 1 kor., Pallein János 1 kor., N. N. 1 kor., Khloyber 1 kor., Margineán 50 fil., Angyal Gergely 20 fil., Brkíts György 20 fil., Paul Frigyes 20 fil., Ludwig Mihályné 1 kor., Répics Ferencné 20 fil., Szemző Gyula 5 kor., Radojesics Lajos 1 kor., Veisz Simon 1 kor., Heiszinger Antal 1 kor., Gruics Vladó 1 kor., Polzovits Lyubomir 1 kor., Fernbach Péter kormányos 1 kor., Ludwig Mihály 1 kor., Löwy Jakab 1 kor., Löwy Márton 1 kor., Spitzer Emil 1 kor., Weidinger 1 kor., Schreiber D. és Fia 1 kor., Tyepliczky Aranka 1 kor., Eiszele György 60 fil., Vörös Istvánné 60 fil., Butkovits Amália 50 fil., Szabácsy Karolin 50 fil., Schliter Miklós 50 fil., Kovács Antal 50 fil., Proll Paula 50 fil., Szalay Károly 50 fil., Józits István 50 fil., Pösch Albert 50 fil., Bruck Leó 50 fil., Nagy János 50 fil., Maurer Dénes 50 fil., Hajduska Adolf 50 fil., Matheisz Ferenc 50 fil., Pein Ádám 50 fil., Robicssek Jakab 50 fil., Szalkay Béla 50 fil., Mailing Juliska 40 fil., Grgits András 40 fil., Ruzsek Nándor 40 fil., Kragujevits Nikola 40 fil., Horváth Ferenc 30 fil., Móró András 30 fil., Gubicza György 30 fil., Gfeller Mária 20 fil., Szuppek Ilona 20 fil., Király István 20 fil., Hangay Antal 20 fil., Trischler Antal hadnagy 1 kor., Szalay Jenő hadnagy 1 kor., Matzitz Gusztáv 1 kor., Vill Ede 60 fil., dr. Buják József 1 kor., dr. Gál Rezső 1 kor., dr. Szilágyi Károly 1 kor., dr. Sándor N. 1 kor., dr. Miklós N. 1 kor., N. N. 40 fil., N. N. 1 kor., N. N. 1 kor., dr. Zátonyi 1 kor., dr. Gaál István 1 kor., dr. Jovánovits 1 kor., Guth N. 40 fil., N. N. 40 fil., Darácsi Márk 20 fil., Thum Adolf 1 kor., N. N. 40 fil., Ugri István 40 fil., Matusek B. 40 fil., Dörfler Antal 40 fil., May Mátyás 30 fil., Henneberg 1 kor., N. N. 50 fil., dr. Závodszy Levente 1 kor., Buday Gerő 1 kor., dr. F. A. V. 1 kor., Király Lajos 1 kor., Csetri Károly 60 fil., Szól Sándor 1 kor., N. N. 1 kor., Fernbach Károly 10 kor., Molnár Károly 30 kor., Krump Vilmos 2 kor., Janovich Gyuláné 2 kor., Bidló Antal 1 kor., Trencsény Károly 1 kor., Névtelen 1 kor. 20 fil., Majálisi alap 123 kor. 86 fil. Összes bevétel 535 kor. 56 fil. Kiadás: I. A) osztály 18 kor. 28 fil., I. B) osztály 20 kor. 34 fil., II. A) osztály 9 kor. 10 fil., II. B) osztály 6 kor. 60 fil., III. A) osztály 19 kor. 50 fil., III. B) osztály 16 kor. 08 fil., IV. A) osztály 16 kor. 64 fil., IV. B) osztály 17 kor. 92 fil., V—VI. osztály 29 kor. 86 fil., Szelenesei fiuosztály 19 kor., Szelenesei leányosztály 18 kor. 52 fil., Bánáti fiuosztály 20 kor. 88 fil., Bánáti leányosztály 20 kor. 50 fil., Nenadies csátaljai-uti iskola 10 kor. 94 fil., Nenadies bajai-uti iskola 9 kor. 62 fil., Gradina iskola 15 kor. 94 fil., Tüzijáték 77 kor. 21 fil., Verseny tárgyak 20 kor., Zene 77 kor. 80 fil., Szolga, vasak és fák 15 kor. 30 fil., Kocsi 16 kor. Összes kiadás 475 kor. 97 fil. Levonva az 535 kor. 56 fil. bevételből a 475 kor. 97 fil. kiadást, marad 59 kor. 59 fil. fölösleg. — Mindazon emberbarátoknak, akik a gyűjtés körül buzgólkodtak, valamint azoknak is, akik adományaikkal lehetővé tették, hogy a tanítótestület a szegény iskolás gyermekeket megvendégelhette, a tanítótestület nevében hálás köszönetet mond az igazgatóság.

Kinevezés. A zombori kir. pénzügy-igazgatóság Csejthey István palánkai díjtalan adóhivatali gyakornokot a bajai m. kir. adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká kinevezte.

Kerületi ülés. A magyarországi Good Templar rend II-ik kerülete jelen negyedévi rendes ülését Aradon tartotta meg. A kerületbe tartozó 5 páholy közül három képviselői jöttek össze, hogy a nemes eszme érdekeit előbbre vigye. Városunkból Rácz Soma, Rácz Mica és Bruck Leó képviselték az Akarat páholyt, a szegedi Élet II. páholya részéről Müller Janka jelent meg, az aradi Kitarítás pedig Pichler Fülöp és dr. Jancu Kornél által képviseltette magát ezeken kívül az aradi Kitarítás páholy tagjai nagy számban jelentek meg a kerületi ülésen. Örömmel látta a kerületi ülés, hogy a nemes eszme mindinkább terjed. Az aradi testvér páholy mindent elkövetett, hogy vendégeik jól érezzék magukat s a vendégek a legjobban benyomással távoztak. A legközelebbi kerületi ülés 1910 januárjában Szegeden lesz.

Tanitói jubileum. Bajáról írják: Egy emberöltőn át kifejtett érdemes és elismerésre méltó határállomásához jutott most a városi iskolák egyik tanítója. Lissák János bajai községi iskolai néptanító, most töltötte be néptanítói működésének negyvenedik évét. A kiváló néptanító ezen hosszú idő alatt egész generációkat nevelt fel. Lissák János, aki jelenleg felsővárosi igazgató-tanító, úgy a népnevelés terén, mint a népnek gazdasági felvilágosítása körül is kiváló érdemeket szerzett. Nemkülönböztetve ő népszerűsítette a városban a méhészetet és a selyemtenyésztést.

Vasut Bácska és Bánát között. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Zákó István zentai, Fekete Adolf és Biró József budapesti lakosoknak a zentai Tisza parttól, illetőleg hajórakodó állomástól kiindulólag Zenta város belterületén át a Bács-Bodrog vármegyei egyesült helyiérdekű vasutak Zenta állomásáig, innen folytatólag Felsőhegytelek, zentai alsó és középszállások, Kávia, Toronyos és Külsőpuszták érintésével és Bácsstopolya község belterületén át a magyar királyi államvasutak bácsstopolyai állomásáig és folytatólag Bajsa község, Roglatica pusztá Gyulafalva és Kerény vagy Csonoplya községet érintve a magyar királyi államvasutak Zombor állomásáig, innen Bezdán község belterületén keresztül a dunai hajó-rakodó állomásig és ezen vonalnak Bácsstopolya állomásából való kiágazással Kossuthfalva és Pacsér határain át a magyar királyi államvasutak Bajmok állomásáig, végül Zenta állomástól a tervezett zenta—esőkei rendes nyomtávu helyiérdekű vasut sínpárra közé beillesztendő keskenyágányu vonalvezetéssel Csóka állomásig s innen folytatólag egyrészt Hodics Szaján és Tiszahegyes községek és Nagyikikinda város belterületén át a magyar királyi államvasutak Nagyikikinda állomásáig, másrészt Monostor és Feketető községeken át a magyar királyi államvasutak Valkány állomásáig vezetendő keskeny nyomtávu gőzüzemű helyiérdekű gazdasági vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét megújította.

A mértékhitelítési törvény rendése. Az új mértékhitelítési törvény értelmében a közforgalomban levő mértékeket és mérőeszközöket minden két esztendőben újra kell hitelesíteni. A törvény rendelkezésének értelmében a kereskedelemügyi miniszter most kijelölte azokat a városokat és községeket, ahol az állami mértékhitelítési hivatalok személyzete ezt a munkát végezni fogja. Az időszakos hitelesítést a kijelölt városok, illetve községek egyik csoportjában az 1909. évben, a másik csoportjában pedig 1910-ben kezdik meg. A kereskedelemügyi miniszter, arra való tekintettel, hogy az új szabályzatnak megfelelő mértéket és mérőeszközöket az országban eddigelé még alig készítettek s a régi mérőeszközök kijavítása is lassan halad előre, utasította mértékhitelítési hivatalokat, hogy a visszautasított mérőeszközök és mértékek újból való bemutatására méltányos határidőt tűzzenek ki és indokolt esetben a határidőt meg is hosszabbítsák. A miniszter tekintettel volt arra, hogy az időszakos hitelesítés révén a felek hibájukon kívül ne károsodjanak s

ezért kimondotta, hogy a visszautasított, de később kijavított mértékek és mérőeszközök mindkét hitelesítése teljesen díjmentes és gondoskodott arról, hogy a felek ok nélkül yaklatásnak kitéve ne legyenek. Végül ismételtlen figyelmeztette a mértékhitelítési hivatalokat, hogy a hiányok és szabálytalanságok megállapításánál minden t. l. hajtástól tartózkodjanak s csak akkor indítassák meg a kihágási eljárást, ha szándékosság, vagy vétkes gondatlanság tényállása nyilvánvaló.

Bölcs törvény. Az angolok a dohányzás és alkohol ellen való küzdelemben a cselekvés terére léptek. Folyó évi április elsején életbeléptették a gyermekvédelmi törvényt, melynek 133 fejezetéből a 3. és 5. szakasz foglalkozik a főntebbi kérdésekkel. E szerint minden 16 éven aluli egyének tilos az utcán a dohányzás és tilos az ilyenek részére a szivar, cigaretta és dohány elárúsítása is. A tilalom áthágóira oly nagy büntetést szab a törvény, hogy az elárusítók kapzsúsága a törvényhozók szándékát meg nem húsíthatja. Tiltva van továbbá alkohol tartalmu italoknak a kiszolgálása 14 éven aluli gyermekek részére, akiknek egyébként a koresznák küszöbét sem szabad átlépniök.

A körorvosné mint husvizsgáló biztos.

Anyaméhéből kivett fejletlen borju közfogyasztáson.

Ha egy nő férjének minden munkájában segítségére van és annak gondteljes életét azzal iparkodik megédesíteni, hogy megosztja vele a jót és rosszat egyformán, akkor az csak diszére válik. Azonban, ha férjének hivatalos ügyeibe avatkozik — mint arra illetékelen — és azokat intézi, akkor a férj felveszi a nem éppen megtisztelő papushős címet.

Dr. Lányi Izidorné, a hercegszántói körorvos neje azt hiszi, miszerint férjecskeje orvosi talentumát az ő kapitóliumába helyezte át, hogy azt ő értékesítse. És önagysága iparkodik is azt értékesíteni, ami persze férjecskejének nemesak hogy becsületére nem válik, hanem annak minden tekintélyét is alássa. Innen magyarázható az is, hogy három községből, mely együtt több mint 10000 lelket számlál, alig akad beteg, aki hozzá fordul kezeltetés végett. Panaszok is, hogy rosszul megy az üzlet. Nap-nap után hol az egyik, hol a másik orvost hozatják a betegekhez, őt mellőzik. Igen, mert nem egytől lehet hallani, hogy a doktorné kofamódra, a szavakat meg nem válogatva, zavarta el őket.

Dr. Lányi Izsó egyszersmint a husvágási biztos is Hercegszántón. Léven neki jelenleg ez főfoglalkozása és pénzforrása, hogy távollétében se jusson ez másnak, feleségét nevezte ki helyettesének. Hogy ezen szerintem igen fontos teendőnek mily lelkiismeretesen tesz eleget, mutatják az alábbiak:

Folyó hó 5-én — szombat, a legnagyobb husvágási nap — eltávozott a községből, hol három mészáros is van, a husvizsgálást feleségére bízta, pedig van községünkben képesített husvizsgáló biztos is. Felesége magával vitte a bélyegzőket és lebélyegezte a husokat, úgy ahogy jónak látta. Egyben meghagyta a mészárosoknak, hogyha valaki kérdezné, mondják, hogy az ő férje vizsgálta és bélyegezte le a husokat.

Mikor a rendőrzvezető nyomára jött a dolognak, a mészárosok előbb tagadták, de később bevallották az igazat.

Alig mulott pár nap, az egyik mészáros egy a vemhesség előre haladott állapotában

levő tehenet vett, az orvos a vágatáshoz az engedélyt megadta. Amikor a mészáros felboncolta a tehenet s kivette belőle a borjut, a mészáros segédje kérte az ott jelenlevő dr. Lányi Izsó orvost, engedné meg neki, hogy ő a fejletlen borjut haza vihessen elfogyasztás végett. Az orvos megengedte s még salátát is ígért a pecsenyéhez. Hogy ez ígértét be is váltotta, a vallomások során bebizonyosodott. A mészáros segéd másnap a fejletlen borjut, melyet a levágott tehén méhéből vettek ki, kimérte közfogyasztásra.

Igy engedi meg az orvos ur, ki különben is az egészségügynek hivatott és legfőbb öre, hogy a XX-ik században anyaméhéből kivett borju kerül közfogyasztásra.

Ma még azt is megcselekedte, hogy eltávozott a községből, a bélyegzőket pedig elzárta. Cselédjének meghagyta, hogy a mészárosok addig nem vághatnak, míg ő haza nem jön. A mészárosok nem tudnak mit tenni, mert rendesen szopós borjut vásárolnak, melyek még enni sem tudnak s most, ha az orvos urnak úgy tetszik, éhen mulhatnak ki, míg ő haza nem érkezik. A fogyasztó közönség pedig mehet a szomszéd községbe husért.

Szigoru vizsgálatot fogunk kérni ezen tarthatatlan állapot ellen, egyben ez uton is felhívjuk az illetékes körök becses figyelmét dr. Lányi Izidor hercegszántói körorvos újelmeire.

Hercegszántón, 1909. június 23-án.

Makk Géza,
egészségügyi bizottsági tag.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ június 27-iki száma képeket közöl a brazíliai Santosról — báró Babarczyné Jóna Jolán cikkével, — a kecskeméti gyermek-zászlóaljról, a tabáni pusztuló kiskertekről, a délfranciaországi föld-rengésről, az éledező Messináról stb. Szép-irodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Szaboleska Mihály és Kiss Menyhért verse, Gottier Lajos novellája, Williamson regénye. Egyéb közlemények: cikk a tenger alatt járó hajók baleseteiről, a tudományos fonogram-gyűjteményekről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakk-játék stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

S P O R T .

A zombori állami főgimnázium VIII. és VII. osztályu tanulóinak céllövő versenye.

Rövid két év telt el azóta, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter, a külföldi államok hadvezetőségeinek példáját követve, a céllövő sportnak a középiskolai tanulóifjúság által katonai vezetés alatt való művelését elrendelte. Ezen két év alatt a próba kísérletre kijelölt 16 hazai középiskolában — mint ez az egyes állomások honvéd tisztikarából kirendelt oktató tisztek által a honvédelmi miniszteriumba beküldött tanuskodó jelentéséből kitűnik — VIII. és VII. osztálybeli növendékek úgy elméleti, mint gyakorlati tekintetben oly rátermettséget és rohamos előremenetelt tanusítottak a céllövészet terén, hogy a hadvezetőség ezen sport ágat minél szélesebb

körben igyekeznek a hazai középiskolákban — mint honvédelmi szempontból igen fontos, a későbbi katonai kiképzést nagyban megkönnyítő intézményt — meghonosítani.

Hogy ezen intézménynek honvédelmi szempontból mily nagy jelentősége van, azt bővebben magyarázni nem szükséges. Legjobban bizonyítják azon nemzetek közel-múltban lefolyt hadjáratai, melyekben a diadalt — a tulnyomó erő ellenére — a régi hadviselési rendszer beklyóiba szorított ellenséges haderővel szemben azon nemzetek fiai aratták, akik kora ifjúságtól szakavatott kezek által szervezve és vezetve, a fegyverfogásokban és céllovészetben teljesen kiképezve, mint „kész katonák” állottak a nemzeti hadsereg kötelékébe.

Ily katonai szolgálatra előkészített, katonai szellemben nevelt és kiképzett anyagból álló hadsereggel állhatott csak ellen oly hosszú időn keresztül a maroknyi bur nemzet a tulnyomó haderővel rendelkező angolok ellen. A céllovészetben való jártaságuknak és ügyességüknek köszönhetik a japánok is az oroszokon aratott diadalaik hosszú sorozatát. Németországban számos több évtizedes multtal dicsekvő „Schützverein”-ekben gyakorolja magát az ifjúság a céllovészet nemes és hasznos sportágában s ily előgyakorlatok és tanulmányok birtokában megkönnyíti magának a katonai szolgálatot. Svájcban, a céllové sport hazájában már 10 éves koruktól kezdve oktatják a fegyverfogásra alkalmas összes gyermekeket a fegyver kezelésre és céllovészetre. Ez a magyarázata annak, hogy a polgár őrségek keretében szervezett svajci ifjúságban a céllové sport iránt való szeretet oly általánosan el van terjedve, mint egy államban sem; holott ezen köztársaság — mint neutrális terület, biztosítva lévén a küllelenség támadásai ellen — ezen sportnak ily intenzív művelésére legkevésbé van rákényszerítve. Ujabbban a svédek karolják fel mind szélesebb mederben a céllové sportot és hogy mily eredménnyel, azt legjobban bizonyítja azon szép siker, melyet a mult évben Londonban megtartott olimpiai versenyen e nemzet fiai elérték: legyőzven ezen nemzetközi versenyen az összes résztvevő céllovéket.

Hazánkban körülbelül négy év előtt Szemere Miklós, a lelkes sportmeccenas tette meg az első kezdeményező lépéseket a céllové sportnak az ifjúság által való megkedveltetésére. Az egyetemi polgársághoz intézett felhívásában hangsúlyozta azt, hogy nekünk magyaroknak, mint a keleti és nyugati államok közé beékeltek, a jövő harcok viharának kitétt nemzetnek, kötelességünk hazánk védelmére oly ifjú harcosokat nevelni, akik harcoképesség tekintetében méltók lesznek diadali díjakhoz. Az ő áldozatkészsége folytán létesült a székesfőváros közelében fekvő szent-lőrinci lövőde, hol az egyetemi ifjúság lövőgyakorlatait végzi s mely már több nemzetközi versenynek volt színtere. Örömmel kell tapasztalunk, hogy szónátának meg volt a kívánt hatása az ifjúság körében, sőt hadvezetőségünk is a legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatással igyekeznek ezen intézményt mind több középiskolában meghonosítani.

A zombori állami főgimnázium folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor tartotta meg a VIII. és VII. osztálybeli tanulók céllové versenyét a Sikara-erdei katonai lövődeben. A találatok számát és az elért egységek mennyiségét tekintve, örömmel kell megállapítanunk azon rohamos haladást, melyet a derék „vörös sapkások” rövid egy év alatt tettek; de nemcsak az egyes versenyzők által elért szép eredmények, hanem az általános eredmény is jóval tulszárnyalja az elmúlt év eredményeit. Hogy a növendékek ily rövid idő alatt valóban meglepő és a jelen volt szakfőváros várakozását felülmúló sikert értek el, az Decleva Endre m. kir. honvéd hadnagy, kirendelt oktató tiszt érdeme, aki lelkiismeretes buzgalommal és kiváló szakavatottsággal vezette be a növendékeket a céllové sport nemes és hasznos művelésébe.

A céllové versenyen megjelent a 6. sz.

honvéd gyalogezred tisztikara majdnem teljes számban Kobek Béla t. j. százados, zászlóalj parancsnok vezetése alatt, ott volt a cs. kir. 23. sz. gyalogezred küldöttsége élén Obilits Márk alezredessel, Márts Miklós és Keleti Dezső őrnagyokkal, továbbá bajsai Vojnits István alispán, dr. Falcione Nándor, a zombori sport egyesület elnöke, dr. Frank Mihály árv. h. elnök, dr. Mikosevits Kanut vm. főügyész, Rittinger Antal igazgató, Rác Soma, Khloyber Lajos tanárok és még számos sportbarát.

A céllové verseny délelőtt 10 órakor vette kezdetét. A versenyben VIII-ik osztályból 8, a VII-ik osztályból 17 növendék vett részt. A versenyzők először 300 lépésre, alak tancéltablára lőttek 85-ös mintájú Mannlicher-féle katonai fegyverrel; minden egyes versenyző tíz lövést tett. Ezen versenyből győztesként kikerült és a jury által díjazásra érdemesnek nyilvánított 12 tanuló névsora az elért eredmény sorrendje szerint a következő:

Stein István VII. o. t.	(10 találat 55 egység.)
Lederer Tibor VII. o. t.	(10 találat 50 egység.)
Gál György VIII. o. t.	(10 találat 45 egység.)
Kleiszner Károly VIII. o. t.	(10 találat 41 egység.)
Decleva Pál VII. o. t.	(10 találat 30 egység.)
Steiner Zsiga VII. o. t.	(10 találat 25 egység.)
Binder Péter VII. o. t.	(9 találat 29 egység.)
Gáspár Ede VII. o. t.	(9 találat 27 egység.)
Blazsevác Pál VIII. o. t.	(8 találat 30 egység.)
Szegheő Zoltán VII. o. t.	(8 találat 28 egység.)
Bory Gusztáv VII. o. t.	(8 találat 26 egység.)
Oblát Henrik VII. o. t.	(8 találat 22 egység.)

Ezen verseny befejeztével a jury úgy határozott, hogy a fenti 12 győztes, díjazásra jogosított versenyzőt 400 lépésre, alak tancéltablára 5 lövés jogosultsággal, minősítő versenyre bocsájtja s az ezen versenyben elért eredmény összegezve a 300 lépésű versenyben elért eredménnyel adja meg, mint végeredmény, minden egyes versenyzőnek helyezését.

Ezen verseny a következő eredménnyel végződött:

1. Gál György VIII. o. t. (5 találat 21 egység) + (10 t. 45 e.) végeredmény: 15 t. 66 e. 2. Decleva Pál VII. o. t. (5 t. 15 e.) + (10 t. 30 e.) = 15 t. 45 e. 3. Kleiszner Károly VIII. o. t. (4 t. 14 e.) + (10 t. 42 e.) = 14 t. 56 e. 4. Stein István VII. o. t. (3 t. 11 e.) + (10 t. 55 e.) = 13 t. 66 e. 5. Lederer Tibor VII. o. t. (2 t. 6 e.) + (10 t. 50 e.) = 12 t. 56 e. 6. Steiner Zsiga VII. o. t. (2 t. 8 e.) + (10 t. 25 e.) = 12 t. 33 e. 7. Binder Péter VII. o. t. (2 t. 7 e.) + (9 t. 29 e.) = 11 t. 36 e. 8. Gáspár Ede VII. o. t. (2 t. 8 e.) + (9 t. 27 e.) = 11 t. 35 e. 9. Szegheő Zoltán VII. o. t. (2 t. 4 e.) + (8 t. 28 e.) = 10 t. 32 e. 10. Blazsevác Pál VIII. o. t. (1 t. 1 e.) + (8 t. 30 e.) = 9 t. 31 e. 11. Bory Gusztáv VII. o. t. (8 t. 26 e.) (a 400 lépésű versenyben nem vett részt.) 12. Oblát Henrik VII. o. t. (8 t. 22 e.) (a 400 lépésű versenytől visszlépett.)

A verseny befejeztével Rittinger Antal igazgató az intézet nevében köszönetet mondott a megjelent szép számú közönségnek a verseny iránt tanúsított érdeklődéséért, a jury tagoknak, Decleva Endre hadnagnak és Khloyber Lajos tanárnak fáradságos munkájukért, ugyancsak azon erkölcsi testületeknek és uraknak, akik a versenyre díjakat ajánlottak; az intézet kebeléből távozó növendékeket pedig beszédében arra kérte, hogy igyekezzenek a társadalom hasznos tagjaivá válni.

Ezután Obilits Márk alezredes német, Kobek Béla százados magyar nyelven intézett az ifjúsághoz buzdító beszédet. A növendékek nevében Gál György VIII. oszt. tanuló mondott hálás köszönetet Decleva Endre oktató tisztnek fáradozásáért s emlékül átadta az ifjúság ajándékát, egy értékes cigaretta tárcát.

A verseny céljaira a következő testületek és urak ajánlottak fel díjakat: Magyar kir. honvédelmi miniszter (arany óra), dr. Falcione Árpád (ezüst cigaretta tárcsa), Napközi Otthon (ezüst cigaretta tárcsa), az Erzsébet-ligeti tennis társaság (ezüst óra), Megyei Asztaltársaság (ezüst dohány szelence) Bács-Bodrog vármegye díja (ezüst serleg), a 23. gyalogezred helybeli tisztikara (ezüst óra), a 6. sz. honvéd gyalogezred helybeli tisztikara (ezüst fogantyus sétatálcsa), a Zombori Sport egyesület (ezüst fogantyus bot), dr. Miko-

sevits Kanut vm. főügyész (ezüst fogantyus sétatálcsa), Leány Szakosztály (ezüst papír nyomó).

Miután a győztesek a helyezések sorrendje szerint, választási jogukkal élve, díjjaikat átvették, a szép számban megjelent közönség egy kellemesen eltöltött délelőtti emlékével szerte oszlott.

—m—

Adományok

a Zomborban, Baes Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi-szoborra.

II. SZÁMU KIMUTATAS.

Áthozat 10451.97 K

506. *Budimsevits István* Zombor, gyűjtőívén adakozott: Budimsevits István 1.—K
507. *Witt Ignác* plébános Foktó, gyűjtőívén adakozott: Witt Ignác 2.—K
508. *Hódsági szegény iskolánövérrek zárdája* gyűjtőívén adakoztak: Iskolánénék 2.—K
509. *Páv Ferenc* lelkész Cservenka, gyűjtőívén adakozott: Páv Ferenc 2.—K
510. *Kleiner Adolf* Hajós, gyűjtőívén adakozott: Kleiner Adolf 2.—K
511. *Antalfy Zsirus József* Módos, gyűjtőívén adakozott: Antalfy Zsirus József ügyvéd 4.—K
512. *Rákosmezei Takarékpénztár részv. társ.* Budapest, gyűjtőívén adakozott: Rákosmezei Takarékpénztár részv. társ 5.—K
513. *Raichl Péter id.* Apatin, gyűjtőívén adakozott: Raichl Péter id. 3.—K
514. *Szarvasi Hitelbank részv. társ.* Szarvas, gyűjtőívén adakozott: Szarvasi Hitelbank részv. társ 1.—K
515. *Szabolcsi Hitelbank* Nyiregyháza, gyűjtőívén adakozott: Szabolcsi Hitelbank 2.—K
516. *Martin József* Szentfűlöp, gyűjtőívén adakozott: Martin József tb. kanonok-plébános 5.—K
517. *Kassai Jelzálogbank részv. társ.* Kassa, gyűjtőívén adakozott: Kassai Jelzálogbank r. t. 10.—K
518. *Eperjesi Takarékpénztár* Eperjes, gyűjtőívén adakozott: Eperjesi Takarékpénztár 2.—K
519. *Nagy Béla* plébános szent széki úrnök Monostorszeg, gyűjtőívén adakozott: Nagy Béla 1.—K
520. *Petényi József* tanító Zombor, gyűjtőívén adakoztak: Heindhofer Róbert id. 5 kor., Petényi József 1 kor., összesen 6.—K
521. *Hódsági Takarékpénztár* Hódság, gyűjtőívén adakozott: Hódsági Takarékpénztár 4.—K

Összesen 10503 97 K

Vujevich Alajos,
pénztáros.

NYILTTÉR. *)

Alapítva: Dr. ROTH AD. Telefon
1886. : 51-17.

Testegyesítő gyógyintézete és szanatoriuma

Budapest, V.I. ker., Stefánia-ut 55. szám.

Bejáró és bennlakó hát- és lábtegeknek. (Elferdülések, izület és csontgyulladások, ficamok, és törések, zsugorok stb.) Saját műterem Hessing-féle járó és Dr. Roth-féle automat. egyenesítő gépek és corsettek részére. Svéd-torna, gerincnyújtás, massage stb. 26-17

Mérsékelt árak. — Kívánatra prospektus.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Magánjáró CSÉPLŐ - GARNITURA -

legjobb karban azonnal

.. ELADÓ. ..

0000 Bővebbet: 0000

3-1

TELTSCH GÁSPÁR,

lát- és műszerésznél,

.. ZOMBORBAN. ..

MAGÁNDETEKTIV-IRODA

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 8. Telefon: 103-52. Tulajdonos: BARNÁK LIBOR JÁNOS, törv. bej. cég. Elvállal bizalmi, házassági és kényes ügyekben teendő kutatásokat. Személyek, lakások és üzletek feltűnés nélküli megfigyelését. Eltűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozása. Megbízható értesítés bárkinek viszonyairól, életmódjáról és előéletéről. Sikeresen eljár mindennéven nevezendő kényes természetű családi- és magánügyekben, úgy bel- mint külföldön. Hiteles házassági és kereskedelmi információk. Utazási megbízások fürdő- és nyaralóhelyekre. Vidékiek kalauzálása és utbaigazítása Budapesten. Legszigorubb titkoltatás. *—13

3563/kg. 1909.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Szilberek községben lemondás folytán megüresedett és havi előleges részletekben felvehető évi 800 koronával javadalmazott községi irnoki állásra **julius hó 10-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Hódtság, 1909. június 19.

LEINVEBER,

2-2

tb. főszolgabíró.

2406/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Járásom Kula községében leköszönés folytán megüresedett s évi 900 korona készpénz fizetéssel javadalmazott községi III-ik irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi julius hó 20-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

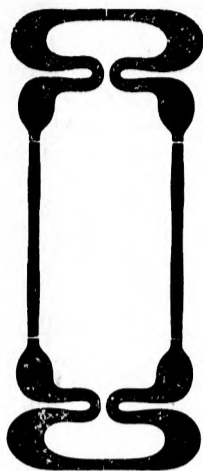
Kula, 1909. június 24.

Dr. BUDAY,

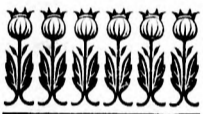
2-1

főszolgabíró.

A ki legjobban szerkesztett, teljesen független nagy napilapot jártni óhajt, fizesse
: : : : : elő : : : : :

AZ UJSÁG-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
Félévre . . . „ 14.—
Negyed évre . . . „ 7.—
Egy hónapra . . . „ 2.40

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
28—32—36 oldal. Vasárnap és
ünnep- **60—100** oldal.
napokon

MEGRENDELÉSI CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 54-ik szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a sztapári határban, a sziváci-ut mellett lévő s a sztapári 1353. sz. betétben A. I. 1—2. sor, 3441/1., 3441/2. hr. sz. a. felvett 4 hold 1188 □ öl $\frac{1}{2}$ része, a sztapári 105. sz. betétben A. † 1. sor, 3704. hr. sz. alatt felvett 1117 □ öl, a sztapári 2295. sz. betétben A. † 1. sor, 3704/66. hr. sz. a. felvett 1117 □ öl s a sztapári 1267. sz. betétben A. † 1—2. sor, 3502/1. és 3502/2. hr. sz. a. felvett 7 hold 211 □ öl és 1036. ö. i. sz. ház s ugyanott A. † 1. sor, 3503—1. hr. sz. a. felvett 100 □ öl szántó 800 korona kiáltási árban a helyszínén **1909. évi julius hó 15-én** nyilvános árverés ujan bérbe fog adatni.

Bánatpénz 80 korona.

Tartozik ezen 800 korona, illetve a legmagasabb ígérést tevő bérbe a megmunkálás és vetésért járó készkiadásokat is megfizetni.

Jelenleg 2 lánc kukoricával, 2 lánc kölessel, a többi muharral van bevetve.

A bérleti összeg birói jóváhagyás után azonnal kifizetendő, nemkülönben az ezt meghaladó készkiadásokért fizetendő összeg is.

Az árverés joghatálya az apatini kir. járáshiróságtól teendő jóváhagyástól tétetik függővé.

Zombor, 1909. június 28.

Rajcsich Károly,
zárgondnok.

Kosár-áru és gyermekkosci-készítő

ROZSITS JÓZSEF

BUDAPEST, VIII., Nagydiófa-utca 23.
TELEFON: 82-49.

Készít UTAZÓ-, KÉZI-, RUHA-, BEVÁSÁRLÓ és PAPIRKOSARAKAT, valamint SPANYOL NÁDKOSARAKAT sütők és szalámigyarak részére. Eladás nagyban és kicsinyben. MEGRENDELÉSEK PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK. KÉPES ARJEGYZÉK BÉRMENTVE. *—13

1576. szám. 1909.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1907. évi 1938. és 1939. számú végzése következtében dr. Buják József zombori ügyvéd által képviselt Weiland János ósziváci lakos javára 433 kor. 70 fl. s járulékaik erejéig 1907. évi február hó 25 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1500 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: malomberendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1909. évi V. 1152/2. sz. végzése folytán 433 kor. 70 fl. tőkekövetelés ennek 1907. évi január hó 26 ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 102 korona 98 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Kerényen adós lakásán leendő eszköz-lésére 1909. évi julius hó 9-ik napjának délutáni 3 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zombor, 1909. évi június hó 24-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Első Délmagyarországi Nádfonatgyár SZOND (Bács-Bodrog megye).

Alulírott tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy az összes **nádfonatok** (stokatur) és **gomb-szőgek** a legjutányosabb árban eladók.

Továbbá jótállás mellett eladok legjobb minőségű **meszet**. Tiszta, kövektől mentes. 10,000 kilonként Szondról szállítva 300 korona. **Több waggon rendelésnél! aranyedemény!** Kisebb rendelésnél viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Állandóan nagy raktár folyékony **kátrány**, **katranylemez** és **cementben**, melyek a legolcsóbb árakon szerzethetők be.

Ócskavas a legmagasabb árban mindenkor atvétetik.

Tisztelettel 100-78

MERKL JÁNOS
SZOND,
Bács-Bodrog megye, (Pályaudvar mellett.)

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 30

600/1909. szám.

Pályázat.

Dernye község előljárósága leköszönés folytán 600 korona készpénz és teljes ruházat és felszerelés javadalmazással egybekötött gyalogrendőri állásra pályázatot hirdet. A szabályszerűen felszerelt kérvények Dernye község előljáróságához **folyó évi július hó 5-ig** benyújthatók.

Dernyén, 1909. évi június hó 17.

Dobsinszky Lodomér, Tücherer Boldizsár,
jegyző. 2-2 bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

2678/kig. 1909. sz.

Pályázati hirdetmény.

A felsőkaboli körorvosi állásra újból pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **f. évi július hó 26-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás javadalmazása: 1600 kor. készpénz évi fizetés, a vármegye törvényhatósági bizottsága által 2420 alisp. 3/jkv. 1909. sz. a. kelt véghatározattal megállapított — de még jogerősen jóvá nem hagyott — évi 600 kor. lakpénz és Felsőkaboli község részéről évi 160 kor. trachomásos kezelési díja, amíg a községben trachomásos vannak.

Titel, 1909. évi június hó 21-én.

SCHICK ERNŐ,
szolgabíró.

2-1

A legolcsóbb sodronykerítés

horgonyzott drótból 30 fillértől feljebb, ugymint vaskeretből; sodronykerítéseket, valamint diszes vaskapukat **HICKER A., BUDAPEST,** készít. IV, Irányi-utca 1. sz. a.

Kizárólag saját gyártmányu vas- és rézbutor és sodronyágybetét beszerzési forrása.

Rézagyak	35—	frttól.
Gyermekágyak	11—	"
Vaskeretű ágybetét	5 50	"
Fakeretű ágybetét	3-50	"
Összecsukó vaságy	5—	"
Rézkarnis	2-50	"
Tábori ágy sodronnyal	8—	"
Külön árjegyzék sodronykerítésekről és butorokról kívánatra ingyen.		*—13

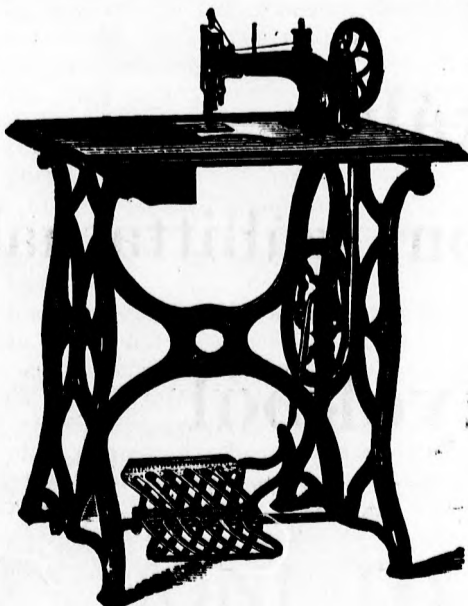
Házeladás.

Zomborban több ujonnan épült ház **eladó**. Értesítést ad Szabadkán: Földmivelők takarékpénztára rtg; Zomborban: **dr. Mátits Márton.** 10-10

MÉHÉSZEKNEK FONTOS!

Az első magyar kereskedelmi méhteleg tulajdonosa: **KÜHNE FERENC UTÓDA,** Budapest, I. ker., Attila-utca 99. sz. ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb és legmegfelelőbb kaptárakból, melyek jó anyagból, pontosan és lelkiismeretesen készítvék, továbbá mindennemű eszközöket és számszámokat, melyek a méhészkedéshez kívántatnak a legjobb minőségben és olcsó áron elad. Az 1909. évre szóló magyar vagy német nyelvű gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó főárjegyzéknek „Méhészeti Utmutató”-val együtt ingyen és bérmentve lesznek szétküldve, ugymint bármennemű utasítások és tanácsok is kívánatra közöltnék. *—13

TURY JÁNOS - - MECHANIKAI GÉPMŰHELYE - - ZOMBOR, GALAMB-UTCA 10. SZÁM.

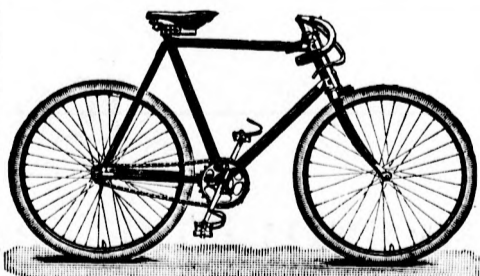
Mindennemű mechanikai gépek javító-
műhelye, ugymint:
varrógépek, kerékpárok, számozó- és író-
gépek, gramofonok, villanyoscengők,
és minden e szakmába vágó gépek
javítása szavatosság mellett eszközöltetik.

o o Allandó raktár: o o

varrógépekben és
kerékpárokban, z z z z z z

o o o valamint ezen gépek alkatrészeiben. 20-12 o o o

Külső- és belső kerékpár-gumik,
nyergek, pumpák, csengők,
franciakulcsok, kürtők, küllők stb.

A világhírű „KAYSER”-kerékpárok egyedüli raktára.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készítettnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.